

Justitiedepartementet

Åklagarenheten

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet En europeisk åklagarmyndighet i Sverige (SOU 2020:74)

Sammanfattning

Polismyndigheten avstyrker förslaget att det krävs särskild lagreglering av teknisk spårning för att uppfylla kraven i Eppo-förordningen¹.

I övrigt tillstyrker Polismyndigheten att förslagen som lämnas i utredningen genomförs. Det fördjupade samarbetet om en europeisk åklagarmyndighet (Eppo) kan förväntas ge positiva effekter på bekämpningen av brott riktade mot Europeiska Unionens (EU) finansiella intressen. Polismyndigheten lämnar dock vissa synpunkter på förslagen.

Remissvaret följer i fortsättningen betänkandets disposition.

Polismyndighetens synpunkter

7.2.2 Eppo-åklagarnas roll

Av utredningen följer att Eppo-åklagarna inte är självständiga i sitt arbete på det sätt som åklagare i Sverige är. Polismyndigheten bedömer dock inte att den begränsade självständigheten har någon större inverkan på Eppo-åklagarnas roll som förundersökningsledare i förhållande till Polismyndighetens utredningsverksamhet.

11.4 Teknisk spårning

Eppo-förordningen föreskriver att Eppo-åklagare ska tillförsäkras en förmåga att effektivt kunna utreda brott. Eppo-förordningen syftar alltså inte till att harmonisera medlemsstaternas straffrättsprocess och ställer inte, enligt Polismyndighetens mening, något krav på en särskild lagreglering av utredningsåtgärden spårning av föremål med tekniska metoder. Sverige kan därför ansluta sig till Eppo även om utredningens förslag i den delen inte genomförs.

Som Polismyndighetens expert i utredningen har framfört, inom ramen för dennes särskilda yttrande, ger ordalydelsen i artikel 30 i Eppo-förordningen

¹ Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten.

inget stöd för slutsatsen att teknisk spårning behöver lagregleras särskilt i Sverige. Åklagare i Sverige har idag redan tillgång till vad som får anses motsvara utredningsåtgärden teknisk spårning av föremål som anges i Eppo-förordningen. Därmed saknas anledning att på grund av genomförandet av Eppo-förordningen nu införa en särskild lagreglering av teknisk spårning.

16 Dataskydd

Personuppgiftsansvar – ansvarsfördelning

Delar av utredningens förslag ger enligt Polismyndigheten en otydlig bild av ansvarsfördelningen i förhållande till behandling av personuppgifter, vilket kan skapa svåröverskådliga tolknings- och tillämpningsproblem. Som exempel kan nämnas att Eppo enligt Eppo-förordningen kan vara gemensamt personuppgiftsansvarig vilket normalt inte är en ordning som tillämpas av svenska brottsbekämpande behöriga myndigheter. I sådana fall avgör de berörda svenska myndigheterna istället vem som har vilken roll, antingen som personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde.² I förhållande till Eppo kan detta generellt vara svårt eftersom Eppo inte får delegera personuppgiftsansvaret.

Vidare uppfattar Polismyndigheten förslagen som att Eppo är personuppgiftsansvarig med ansvar för tekniska och organisatoriska säkerhetsfrågor som bland annat behörighet, autentisering, loggning och incidentrapportering avseende de svenska delegerade åklagarna. Samtidigt ska Ekobrottsmyndigheten förse de svenska delegerade åklagarna med exempelvis it-verktyg och systemstöd motsvarande det som en åklagare vanligtvis får tillgång till när denne påbörjar sin anställning hos myndigheten.

Enligt Polismyndigheten saknas i utredningen generellt en genomgripande analys av viktiga principiella frågor som rör rollfördelningen ska utformas gällande personuppgiftsansvaret i förhållande till Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Eppo.

Tillgång till information

Det föreslås att en ny lag om svenska åklagare vid Europeiska åklagarmyndigheten ska införas. I 2 § i förslagen lag framgår att "[m]ed åklagarmyndighet avses i lag eller förordning även Europeiska åklagarmyndigheten, om inget annat anges". Utredningen föreslår vidare att Eppo i många fall ska likställas med en svensk åklagarmyndighet och kunna få samma tillgång till uppgifter som en sådan. Eppo synes därmed inte betraktas som en utländsk åklagarmyndighet enligt 2 kap. 7 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område (polisens brottsdatalog).³ I svensk reglering hänvisas inte alltid till begreppet "åklagarmyndighet" utan till "svensk behörig myndighet",⁴ varför det kan bli otydligt om Eppo omfattas eller inte.

² Jfr utredningens förslag s. 201 ff. om dubbla anställningar, s. 210 och 215 om Ekobrottsmyndigheten roll i förhållande till delegerade åklagare.

³ Jfr utredningen s. 389 och 407.

⁴ Se brottsdatalogen (2018:1177).

Detta torde kunna innebära att Eppo å ena sidan omfattas av regler som avser "svenska myndigheter" utan att i generell mening anses vara en sådan. Som exempel kan här nämnas 6 och 11 §§ i lagen (1998:620) om belastningsregister. Enligt Polismyndighetens uppfattning skulle Eppo omfattas av 6 § nämnda lag som reglerar rätten att få ut uppgifter ur registret för svenska myndigheter och inte 11 § som reglerar utländska myndigheters rätt. Denna uppfattning stärks av att utredningen framhåller även att 8 kap. i brottsdatalogen (2018:1177), gällande överföringar till tredjeland och internationella organisationer, inte ska vara tillämplig på Eppo. Motsatsvis anför utredningen att stödet för överföring av personuppgifter till Eppo är att det följer av en internationell överenskommelse som anger att uppgifter ska lämnas till en mellanfolklig organisation.⁵

Sammanfattningsvis menar Polismyndigheten att det råder oklarheter kring huruvida Eppo ska omfattas enbart i de fall när "åklagarmyndighet" omnämns i en reglering, eller om Eppo även ska omfattas i de fall när det hänvisas till "svensk behörig myndighet". Det är även oklart för Polismyndigheten om Eppo ska anses utgöra en mellanfolklig organisation och därmed utgöra en utländsk myndighet vid tolkning och tillämpning av reglerna gällande tillgång till uppgifter och direktåtkomst.

Direktåtkomst

Vad gäller förslaget om att Eppo ska medges direktåtkomst till personuppgifter har Polismyndigheten ingen erinran mot förslagen att lägga till Eppo i 3 kap. 7 § polisens brottsdatalog. Frågan är dock hur utredningen menar att Polismyndigheten ska tillämpa 7 § i förordningen (2018:1942) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, där det framgår att direktåtkomst inte får medges innan Polismyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten försäkrat sig om att den mottagande myndigheten uppfyller kraven på behörighet och säkerhet. Utredningen anför härutöver att det är okänt om det är tekniskt möjligt att integrera nationella system med Eppo.

Det är nödvändigt att det klargörs vilken aktör medgivandet av direktåtkomst rör. Polismyndigheten ställer sig frågandes till om det enligt nu aktuellt förslag är Eppo, Åklagarmyndigheten genom kontaktpunkten eller om det är Ekobrottsmyndigheten som ska "förse delegerade åklagare med systemstöd". Förtydliganden krävs för att Polismyndigheten i framtiden ska kunna göra nödvändiga bedömningar i samband med begäran om direktåtkomst.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Polismyndigheten delar utredningens bedömning att det fördjupade samarbetet om Eppo kan förväntas ge positiva effekter på bekämpningen av brott riktade mot EU:s finansiella intressen.

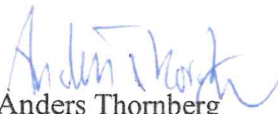
Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna framgår det av utredningen att ett deltagande i Eppo förväntas medföra kostnadsökningar för Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Det finns behov av att se över om förslagen även kan komma att medföra kostnadsökningar för Polismyndigheten om för-

⁵ Sådana överföringar regleras i 2 kap. 7 § tredje stycket i polisens brottsdatalog.

slagen genomförs. Polismyndigheten noterar särskilt den osäkerhet kring it-kostnader som redovisas i betänkandet. Polismyndigheten har svårt att i dagsläget bedöma hur omfattande anpassningar som behövs av myndighetens it-system för att hantera information från Eppo. Att sådana anpassningar kommer att aktualiseras bedöms ofrånkomligt, vilket kommer att medföra kostnadsökningar för Polismyndigheten.

Yttrandet har beslutats av rikspolischefen Anders Thornberg efter föredragning av juristen Kristina Demierre. I den slutliga beredningen har chefen för rättsavdelningen Gunilla Hedwall deltagit

POLISMYNDIGHETEN

Anders Thornberg

Kristina Demierre

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli